

Sztankayné Ivády Antónia

Írta: Sztankay Géza

A nő, aki tollat ragad, jóformán kizáróan a szépirodalmi babérokat rejtegető titokzatos erősséget ostromolja. Nyilván a fantázia túltengése és a temperamentum okozzák, hogy vérbeli újságíró, hozzá politikai újságíró nagyon kevés akadt eddig a nőírók sorában, *Sztankayné Ivády* Antónia ebből az igen ritka fajtából való volt. Régi, vagyis úri család gyermekének született a hevesmegyei Ivádon 1876-ban. Egyik leánya volt Ivády Béla országgyűlési képviselőnek.

Kora ifjúsága úgy telt el, mint a legtöbb dédelgetett, nagyon szép, bájos és eszes úrileányé. Asszonnyá kellett lennie, hogy magára leljen. Egy daliás honvédhuszártisztnak, Sztankay Bélának lett a felesége. Új milióbe került, melynek alakjait és életét eddig csak bizonyos távlatból, társaságból s a báltermekből ismerte. Egyszerre belső szükség készítette írásra. Mint majd minden tollforgató, eleinte apró novellákat kezdett írni folyóiratokba és napilapokba. Ámde érezte, hogy ez nem az igazi terrénuma. A társadalmi és politikai élet nagy problémáinak mélységei vonzották. Csapongó asszonyi fantáziáját nagy nyelvtudással párosult műveltség, intuitív készség, nőnél párját ritkító politikai érzék, kitűnő szem és férfit megszegyenítő energia kerekítették ki. Ezzel a rátermettséggel, melynek kemény karakter adott erkölcsi és formaérezék stiláris alapot, lendült át az újságírásra. Az „Az Újság” fénykorában boldogult *Gajáry Ödön* fedezte fel s így lett Sztankayné Ivády Antóniából hivatásos újságíró.

Tudtunkkal a magyar újságírás történetében eddig ő az egyetlen női újságíró, aki az aktuális és a nemzetközi nagy politika történelmi távlatú kérdéseiről vezércikkeket írt. Vezércikkeket, amelyekről senki sem sejtette, hogy női kéz veti papírra a publicista hivatottságával tetszetős formába öntött, nemcsak magával ragadó hévvel, hanem a meggyőzni tudás okosságával és erejével megírt e megnyilatkozásokat. Kezdetben pusztán lelki szükségből, meggyőződésből, eszményi célkitűzéssel dolgozott. Utóbb azután már kenyérkeresetből. De akkor is époly kevéssé ismerte a megalkuvást, mint — ahogyan minden eszményekért rajongó — a pénz értékét. A *Budapesti Hírlapnak* lett belső és termékeny munkatársa. *Lorisz* írói álnevéen és névtelenül kötetekre való vezércikket, kroit, társadalmi, valamint politikai tanulmányt írt rövid néhány év alatt a *Budapesti Hírlapba*. Majd Parisból s közvetlen a háború után is intenzív politikai missziót teljesített.

A trianoni békekötés után egész erejével belefeküdt a külföldi propagandába s eleinte huzamos ideig buzgón dolgozott Parisban, hogy megértő barátokat szerezzen Csonka-Magyarországnak a franciák között. 1925 őszén azután újra, mint a B. H. munkatársa, Rómába ment s onnan írta a finom megfigyelőképességéről tanúskodó „Római levelek”-et. 1926-ban súlyos cukorbetegség támadta meg, kiütötte kezéből a tollat és tétlenségre kárhoztatta. Ez a csendes, lassú halódás, a tétlenség volt harcos életének legkeservesebb időszak. Amikor hiába tüzelt benne egy élet tapasztalatait leszúrt pazar fantáziájú lélek önzetlen tennivágyása. Hosszas szenvedéstől váltotta meg 1929 március 18-án a halál.

Sztankayné Ivády Antóniában parentáltuk el az első hivatásos magyar nőpublicistát. Életsorában, sorsában, javakorában ellobbant, elégett nyughatlan lelkében a legszebb emberi hivatásban, elégett emberi életben a magunk élete, a magunk sorsa néz velünk szembe.